

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова

(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет психології і соціальної роботи

(повне найменування інституту/факультету)

кафедра соціальної допомоги та практичної психології

(повна назва кафедри)

Д и п л о м н а р о б о т а

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

на тему: «**Психопатологія і злочинність**»

« Psychopathology and crime »

Виконав: студент денної форми навчання

спеціальності 053 Психологія

Лебеденко Максима Борисовича

(ПП)

Керівник: д. мед. наук, проф., каф. клін. психології

Простомолотов В.Ф.

Рецензент: д. політ. наук, проф., каф. соц. роботи

Дунаєва Л.М.

Рекомендовано до захисту:

Протокол засідання кафедри

№ _____ від _____ 2018 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

Захищено на засіданні ЕК № _____

протокол № ____ від _____ 2018 р.

Оцінка _____ / _____ / _____
(за національною шкалою, шкалою ECTS, бали)

Голова ЕК

(підпис)

Одеса - 2018

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні аспекти психопатології в контексті зі злочинності.....	7
1.1. Концепції психічних розладів у осіб, що скоїли злочин (крадіжку).....	7
1.2. Роль психосоціальних і соціально-демографічних чинників, які сприяють формуванню в особі бажання вчинити злочин.....	11
1.3. Диссоціативний розлад, як один з видів психічних розладів у осіб, що скоїли злочин (крадіжку).....	18
1.4. Висновки до Розділу 1.....	26
РОЗДІЛ 2. Емпіричне дослідження осіб з психопатологічними аномаліями, які вчинили злочин (крадіжку).....	27
2.1. Описання методів дослідження та проведення дослідження осіб, що скоїли крадіжку.....	27
2.2. Результати та данні отриманні в результаті проведених досліджень осіб, що скоїли крадіжку.....	40
2.3. Висновки до Розділу 2.....	70
РОЗДІЛ 3. Аналіз отриманих даних в наслідок проведення емпіричних досліджень.....	71
3.1. Аналіз отриманих даних в результаті яких було проведено дослідження осіб, що скоїли злочин (крадіжку).....	71
3.2. Державні та приватні організації, установи, підприємства, які займаються лікуванням осіб-злочинців з психічними розладами.....	79
3.3. Висновки до Розділу 3.....	86
ВИСНОВК.....	87
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	90

ВСТУП

Актуальність теми. Питання про особу злочинця в психіатрії, психології, кримінології вважається одним з найбільш суперечливих та складних, будучи при цьому недостатньо вивченим.

Психічне (душевне) захворювання є результатом складних і різноманітних порушень діяльності органів і систем людини з переважним функціональним або органічним ураженням головного мозку. У той же час психічне здоров'я людей завжди слід оцінювати з урахуванням не тільки біологічних, а й соціальних закономірностей, що надають опосередкований вплив на стан психіки.

Психіатри відзначають, що в процесі розвитку людини існує певна залежність його психічного стану від ряду біологічних і соціальних факторів (зовнішнього середовища, спадковості, рівня інтелекту, типу особистості, індивідуальних рис характеру, шкідливих звичок). Саме тому, з'ясовуючи причини виникнення психічних захворювань, необхідно засвоїти, що найбільш серйозне значення в їх розвитку мають:

- патологічна спадковість (наприклад, при шизофренії, олігофренії, епілепсії);
- ураження головного мозку (наприклад, при черепно мозковій травмі, захворюваннях головного мозку, мозкових пухлинах різної етіології, порушення мозкового кровообігу і крововиливах в головний мозок, атеросклеротичних змінах судин головного мозку);
- психотравмуючі потрясіння в сім'ї та суспільстві, значимі для людини, що зачіпають його особисту честь, гідність, соціальний престиж, кар'єру, пов'язані з загрозою особистого благополуччя, здоров'я і життя;
- гострі та хронічні інтоксикації спиртовмісних і наркотичними речовинами або їх сурогатами, нікотинном, лікарськими препаратами, промисловими отрутами;
- перенесені гострі і хронічні інфекційні захворювання;

- ауто інтоксикація (самоотруєння) як результат порушення обміну речовин при гострих і хронічних захворюваннях (наприклад, діабеті);
- порушення генетичного механізму (наприклад, при опроміненні).

Крім цього, психологічні розлади осіб злочинців є центральною категорією при дослідженні причин та умов злочинності.

Слід зазначити, що окремими аспектами природи і функціонування досліджуваної теми займалися такі науковці: Простомолотов В.Ф., Будіянський Н.Ф., Еникеєв М.І., Васильєв В.Л., Бехтерєв В.М., Антонян Ю.М., Зелінський А.Ф., Кудрявцев В.Н., Антонян Ю.М., Волков Б. С., Голіна В.В., Джужа А.О. та ін.

У своїх роботах, які направлені на аналіз та дослідження особливостей особи злочинця, вченні користуються певними психіатричними, психологічними методами, що направлені на глибокий аналіз проблеми даного феномену, з його детальним аналізом та вивченням.

Результатом детального вивчення та аналізу такого феномену як психопатологія і злочинність – надає змогу проаналізувати погляди багатьох науковців по відношенню останнього, з ймовірними розробками наукових праць які розкривають зміст та суть поєднання психопатології та злочинності в цілому, що являється ефективною допомогою для розкриття злочинів та профілактика останнього.

Мета і завдання дослідження. Метою роботи є комплексне дослідження психопатології і злочинності, а саме:

- виявити співвідношення категорій психопатологія та злочинність;
- дослідити структуру особистості особи, яка скоїла крадіжку;
- відстежити основні, психологічні та поведінкові властивості притаманні крадіжам;
- виявити закономірності прояву і розвитку психічної діяльності людини-злочинця;
- проаналізувати природу психопатологічних процесів, їх причини у осіб злочинців;

- дослідити практичні психологічні механізми, що впливають на формування осіб які вчинили крадіжку;

- методики дослідження і лікування осіб злочинців;

Об'єктом дослідження є особа, яка скоїла злочин – крадіжку.

Предметом дослідження є психопатологія і злочинність.

Методи дослідження обрані з урахуванням поставленої мети і завдань дослідження, а так само зумовлені особливостями його об'єкта і предмета.

За допомогою Емпіричного дослідження, що спрямований на спостереження і дослідження явищ, а також узагальнення класифікації та опис результатів отриманих у наслідок проведення дослідження, з метою впровадження їх у практичну діяльність людей.

У даній роботі використано методи дослідження:

1. Емпіричне дослідження:

- спостереження;

- бесіда;

- дослідження конкретних явищ за допомогою:

- а) опитувальник Басса-Даркі, який був обраний з метою дослідити досліджуваних на наявність агресії; б) визначення акцентуації характеру по тесту Леонгарда-Шмішека, який був обраний з метою дослідити досліджуваних на акцентуацію характеру і темпераменту; в) методика диференціальної діагностики депресивних станів (В. А. Жмуров), була обрана з метою досліджувати досліджуваних на виявлення депресивного стану; г) методика «Оцінка нервово-психічної напруги» (Т. А. Немчин), була обрана з метою досліджувати досліджуваних на ознаки нервово-психічної напруги; д) короткий орієнтовний тест В.Н. Бузин, Е.Ф. Вандерлік (КОТ); е) тест на залежність. Методика діагностики схильності до 13 видів залежностей, Лозова Г.В..

- опис результатів емпіричного дослідження.

2. Теоретичні методи:

- а) аналіз наукової та навчально-методичної літератури.

3. Логіко-нормативний метод;
4. Системно-структурний;
5. Конкретно-соціологічний;
6. Статистичні дослідження.

Організація та база реалізації дослідження:

Для проведення дослідження в рамках даної дипломної (магістерської) роботи було відібрано 5 досліджуваних - крадіїв, які є клієнтами адвоката з яким автор даної роботи (який проводив дослідження) перебуває у трудових відносинах.

Таким чином, зв'язок між досліджуваними та мною, як особою, що здійснює дослідження, був цілком повний доступ до останніх з метою отримання всіх необхідних матеріалів та даних з метою проведення дослідження.

Інформаційна основа роботи:

Дана магістерська робота складається з 3-х (трьох) розділів, кожний з яких містить підпункти, а саме:

- а) Розділ 1 – складається з 4-х (чотирьох) підпунктів;
- б) Розділ 2 – складається з 3-х (трьох) підпунктів;
- в) Розділ 3 – складається з 3-х (трьох) підпунктів.

Загалом дипломна (магістерська) робота містить 100 (сто) сторінок.

Дана робота починається зі вступу, який містить: актуальність теми, об'єкт дослідження, мету і завдання дослідження, об'єкт дослідження, предмет дослідження, методи дослідження та інформаційну основу самої дипломної (магістерської) роботи.

В даній роботі по тексту використані 5 (п'ять) таблиць та 10 малюнків (зображення у вигляді графіків).

Крім того робота містить список використаних джерел з вмістом 75 джерел.

Дана робота закінчується висновками до проробленої роботи.

ВИСНОВКИ

В результаті написання дипломної (магістерської) роботи, мною було виконані поставлені цілі та завдання які повністю відповідають темі даної роботи.

Виявлено співвідношення категорій «психопатологія» та «злочинність», які відрізняються своєю діяльністю та направленістю.

Психопатологія вивчає основні, властиві багатьом психічним хворобам, закономірності прояву і розвитку патології психічної діяльності, загальні питання етіології та патогенезу, природу психопатологічних процесів, їх причини, принципи класифікації, методи дослідження і в цілому їх лікування.

Крім того, приватна психопатологія - вивчає окремі психічні захворювання, їх етіологію, патогенез, клініку, закономірності розвитку, способи лікування і відновлення працездатності.

В свою чергу, злочинність має соціальне і кримінально-правове явище, що являє собою цілісну сукупність всіх злочинів, вчинених на певній території за відповідний період часу.

Співвідношення «психопатології» та «злочинності» полягає у тому, що вчинення будь-яких дій злочинного характеру, пов'язано насамперед з розумовими психічними особливостями людини.

Здебільш у діях особи, яка прагне вчинити злочин іноді цьому передую порушення психічних процесів, що викликається психічними розладами та захворюваннями.

Описані вище обставини безумовно вимагають спеціальних досліджень та вивчення відповідними фахівцями відповідної галузі та направленості.

Не менш описане вище пов'язано саме з необхідністю вивчити саму структуру злочинця - крадія, яка висвітлена в даній роботі, а саме це його соціально-демографічні, морально-психологічні, соціально – рольові, кримінально-правові особливості.

Вивчення описаної вище структури злочинця – крадія, надало можливість в даній роботі здійснити відстеження основних, психологічних та поведінкових властивостей притаманні крадіям. Згідно проведених в даній роботі досліджень, можна дійти висновок, що злочинцям – крадіям притаманні такі психологічні та поведінкові властивості, як:

- добре маніпулювання;
- вміння справлятися з емоціями;
- у деяких типів крадіїв наявні високі інтелектуальні здібності;
- вміння заговорити співбесідника;
- вміння відвернути у потрібний час та момент увагу жертви;
- ретельно приховувати підозрілість;
- добре володіти спеціальними знаннями;
- деякі мають навіть одну та більше освіти і т.д..

Що стосується закономірностей прояву і розвитку психічної діяльності та механізми, що впливають на формування в особі якостей та навичок притаманні крадіям, то вони безпосередньо пов'язані насамперед з місцем зростання та виховання.

Зі змісту даної роботи в тому числі проведеного дослідження, можливо впевнено зробити висновок, що зростання особою в криміногенних місцях у більшій вірогідності передують порушенню у особи уявлення про справедливість та правильні законні норми поведінки, при цьому порушується психічні процеси, як сприйняття та мислення.

Крім проведеного вище дослідження, було проаналізовано та досліджено природу психопатологічних процесів, та їх причини у осіб злочинців – крадіїв, акцентувалось питання на сучасній класифікації психічних захворювань створена Всесвітньою організацією охорони здоров'я. Вона враховує причини виникнення психічних розладів, характер клінічних проявів, протягом психічного захворювання.

Єдина класифікація психічних захворювань диктується не тільки медичними вимогами (одноманітністю діагностики, обліку, документації), а

й соціальними (єдиним підходом до реабілітації, оптимальним вирішенням питань інвалідизації).

Для визначення форми і виду захворювання, тобто при постановці діагнозу, враховують: етіологію, симптоматику, клінічний перебіг, фазу процесу, прогноз і результат захворювання. Тільки сукупність цих даних дозволяє встановити нозологічну одиницю психічної хвороби, зробити висновок про необхідність лікування, залучення до кримінальної, цивільної та іншої відповідальності за вчинене діяння, визначити дієздатність, прогноз, трудові можливості та інвалідизацію пацієнта.

Існує кілька груп психічних хвороб, у виникненні яких певну роль відіграють внутрішні і зовнішні чинники; їх клінічні прояви різні (прогредиентність симптомів і синдромів у перебігу хвороби, ускладнення - психічний дефект).

До групи ендогенних захворювань відносяться шизофренія, епілепсія, маніакально-депресивний психоз.

До групи екзогенних захворювань, обумовлених зовнішніми причинами (при цьому також прогредиентність психічних розладів наростає, психічний дефект в більшості випадків прогресує), відносяться: наслідки черепно-мозкових травм, онкологічних, інфекційних та соматичних захворювань, інтоксикації, а також порушення психіки, що виникають внаслідок психічної травми (так звані психогенні розлади).

До групи психічних розладів, викликаних порушеннями розвитку психіки, належать: розумова відсталість (олігофренія), розлади характеру (психопатія). Внаслідок особливостей їх перебігу видима прогредиентність клінічної симптоматики відсутня, а психічний дефект залишається стабільним.

У судовій психіатрії прийнята дещо інша класифікація психічних захворювань, яка виходить з медичного критерію неосудності. Відповідно до цієї класифікації порушення психічної діяльності поділяються на хронічні і тимчасові психічні розлади, слабоумство та інші хворобливі стани психіки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антонян Ю.М., Еникеев М.И., Эминов В.Е. Психология преступления и наказания. М., 2000. – 240с.;
2. Аминов, И.И. Юридическая психология / И.И. Аминов. - М.: Юнити-Дана, 2012. – 116с.;
3. Айви А.Е. Психологическое консультирование и психотерапия. - М., 1999. -76с.;
4. Баранов, П. П. Юридическая психология / П.П. Баранов, В. И. Курбатов. - М.: Феникс, 2013. -321с.;
5. Будіянський М.Ф.. Кримінальна психологія. - 2017. –255с.;
6. Бауманна В., «Клиническая психология». Под ред. М. Перре, 2002. - 165с.;
7. Бек Д.С., Когнитивная терапия. М.: Вильямс, 2008. -220с.;
8. Бехтерев, В.М. Психика и жизнь / В.М. Бехтерев. - Москва: Гостехиздат, 2015. -446с.;
9. Барденштейн Л.М., Можгинский Ю.Б. Патологічний гетероагресивна поведінка у підлітків. 2000. –256с.;
10. Бухановський А.О., Кутявина ЮА., Литвак М.Е. Загальна психопатологія. Р.н.Д., «Фенікс», 1998. –78с.;
11. Белопольская Н.Л. Патопсихология. Хрестоматия. Второй изд.- М.: Когито-Центр, 2000. -334с.;
12. Блейхер В.М., Крук И.В., Боков С.Н. Клиническая патопсихология. Руководство для врачей и клинических психологов. - М.: НПО МОДЭК, 2002. -145с.;
13. Беккер Г., «аутсайдеры». 2018. -68с.;
14. Васильев В.Л. Юридическая психология / В.Л.Васильев. - М.: Питер, 2014. -287с.;
15. Васильев, В. Л. Юридическая психология / В.Л. Васильев. - М.: Питер, 2012. -324с.;

16. Вероника Нуркова, Наталия Березанская, Общая психология 3-е изд., Пер. и доп. Учебник для СПО. 2018. -357с.;
17. Гройсман А.Л., Медицинская психология. М., 1997. -186с.;
18. Гринсон Р. Техника и практика психоанализа М.: Когито-Центр, 2003. -221с.;
19. Гельдер М., Гет Д, Мейо Р. Оксфордський посібник з психіатрії: У 2-х т. / Пер. з англ. - Київ: Сфера, 1999. –245с.;
20. Дрьомін В. М. Злочинність як соціальна практика: інституціональна теорія криміналізації суспільства / В. М. Дрьомін. - Одеса: Юридична література, 2009. –45с.;
21. Дмитриева Т.Б., «руководство по социальной психиатрии». М. 2001. -135с.;
22. Дэвида Барлоу, Клиническое руководство по психическим расстройствам. - М.: Питер, 2008. -212с.;
23. Джужа О.М.. Кримінологія: підручник для студентів Вищих навч. закладів / За заг. ред. О. М. Джужи. - К.: Юрінком Інтер, 2002. –245с.;
24. Дюркгейм Еміль, "Про поділ суспільної праці". 1893. –176с.;
25. Еникеев, М. И. Юридическая психология / М.И. Еникеев. - М.: Норма, 2016. -345с.;
26. Еникеев, М. И. Основы общей и юридической психологии / М.И. Еникеев. - М.: МАУП, 2014. -312с.;
27. Евсегнеев Р. А. Психіатрія для лікаря загальної практики. - Мн .: Білорусь, 2001. –134с.;
28. Ерышев, А. Ф. Личность и болезнь в творчестве гениев / А.Ф. Ерышев, А.М. Спринцуйтесь. - М.: Издательский центр НИПНИ им. В. М. Бехтерева, 2010. -216с.;
28. Еникеев, М. И. Юридична психологія / М.И. Єнікєєв. - М .: Норма, 2016. –245с.;
29. Евсегнеев Р. А. Психіатрія для лікаря загальної практики. - Мн .: Білорусь, 2001. –165с.;

30. Жмуров, В.А. Большой толковый словарь терминов психиатрии / В.А. Жмуров. - М.: Джангар, 2010. -87с.;
31. Зелінський А.Ф. Кримінологія: навч. допомога / А. Ф. Зелінський. - Х.: Рубікон, 2000. –243с.;
33. Зейгарник Б.В. Нарушение личности // Патопсихология: Хрестоматия / Сост. Н.Л. Белопольская. Второй изд., Испр. и доп. - М.: Когито-Центр, 2000. -265с.;
32. Закон України «Про психіатричну допомогу» № 1489-III від 22.02.2000 ;
33. ЗУ «Про судову експертизу» № 4038-XII від 25.02.1994;
34. Ківайко В.Н., Юридична психологія / В.Н. Ківайко. - М.: ТетраСистемс, 2011. –145с.;
35. Коркина М.В. Психиатрия, М.: МЕДпресс, 2006. -178с.;
36. Карсон Р., Батчер Д., Минэко С. аномальная психология. СПб.: "Питер", 2004. -354с.;
37. Кіскер К.П. Психіатрія, психосоматика, психотерапія. Алетейя, 1999. –432с.;
38. Каплан, Г. И. Клиническая психиатрия. Том 1 / Г.И. Каплан, Б.Дж. Седока. - М.: Медицина, 2002. -234с.;
39. Кемпиньский, А. Познание больного / А. Кемпиньский. - М.: Высшая школа, 1998. -175с.;
40. Каннабих Ю.В., История психиатрии. М., 1994. -125с.;
41. Кекелидзе З.И., Чехонин В.П. Критические состояния в психиатрии. М., 1997. -89с.;
42. Лейбин, В. М. Случай "дикой" депрессии / В.Н. Лейбин. - Москва: СПб.: Питер, 2011. -195с.;
43. Личко А.Є. Підліткова психіатрія. Л., 1985. –85с.;
44. Лапицкий М.А., Барденштейн Л.М., Осипова Н.Н, Можгинский Ю.Б., Усманов В.А. Агресивність підлітків з порушеннями поведінки. Смоленськ, 2001. –325с.;

45. Лінтонввел Р., Соціологія особистості злочинця. 2003. –215с.;
46. Лазурский А.Ф .. Программа исследования личности. - М .: Книга по Требованию, 2012. -145с.;
47. Мариновський, І.Д., Юридическая психология /І.Д. Мариновський, С.Н. Тихомиров. - М.: Дело, 2016. -153с.;
48. Мосолов С.Н. Биполярное аффективное расстройство. М.: Медпрессинформ, 2008. -123с.;
49. Мертон Р. К. Социальная теория и социальная структура // Социологические исследования. - 1992. -56с.;
50. Александровский Ю.А., Познание человека / Александровский Юрий Анатольевич. - М.: Литтерра (Litterra), 2015 -243с.;
51. Обухов С.Г., Психитария: уч. пособие. -М., 2007. -267с.;
52. Попов Ю.В., Вид В.Д. Современная клиническая психиатрия. М., 1997. -321с.;
53. Простомолотов В.Ф., «Прикордонна психіатрія: Навчальний посібник», / 3-е изд. дополн., 2016. –145с.;
54. Простомолотов В.Ф., проблеми теорії і практики // Журн. Психіатрія, неврологія та медична психологія. - Хар. 2017, т.4, № 1 (7). – 213с.;
55. Простомолотов В.Ф., «Мала, прикордонна психіатрія: навчальний посібник», 2005. –56с.;
56. Простомолотов В.Ф., «дисоціальний розлад особистості: проблеми теорії і практики», Психіатрія, 2017. –95с.;
57. Простомолотов В.Ф., «Експертизи за участю психологів» (2010). –124с.;
58. Порядок проведення судово-психіатричної експертизи зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 1 березня 2002 року за N 219/6507.;
59. Парсонс Г., «Социальное действие и условия человеческого существования». 1979. -243с.;

60. Пастушеня А.Н., «Криминальная психология». 2007. –154с.;
61. Познышев С.В. Криминальная психология. Преступные типы. - Ленинград, 1926. -234с.;
62. Романов, В. В. Юридическая психология / В.В. Романов. - М.: Юрайт, 2012. -87с.;
63. Ромек В. Г. Поведенческая психотерапия. М .: "Академия", 2002. –с80.;
64. Столяренко А. М. Психологические приемы в юридической деятельности. М., 2000. –57с.;
65. Сорокотягин, И. Н. Юридическая психология / И.М. Сорокотягин. - М.: Дашков и Ко, 2011. –47с.;
66. Снежневский А.В. Загальна психопатологія (курс лекцій) М., 2001. –356с.;
67. Саєнко Ю.В. Спеціальна психологія. - М .: Академічний проект, 2006. –346с.;
68. Тіганова А.С., Посібник з психіатрії, Т.2 / Б.м., 1999. –234с.;
69. Фромм Є., «Соціальні типи характерів». –78с.;
70. Циганков Б.Д. Психіатрія: рук. / Б. Д. Циганков, С. А. Овсянников. - М.: ГЕОТАР- Медіа, 2011. –95с.;
71. Цветков, В. Л. Юридична психологія / В.Л. Цветков. - М .: Щит-М, 2016. –186с.;
72. Чуфаровский, Ю. В. Методологія і теорія юридичної психології / Ю.В. Чуфаровский. - М .: Фенікс, 2012. –200с.;
73. Шестаков Д.А., «Криминология: Преступность как свойство общества». 2001. –256с..